

SPEO-directeur Fokko Covers:

Grote kans dat pensioenen in 2013 wel gekort worden

Het jaar is bijna ten einde. De hoop lijkt vervlogen dat gepensioneerden en werknemers volgend jaar niet of minder dan 3,3% gekort worden op hun pensioen. Het positieve beleggingsrendement van Elsevier zette te weinig zoden aan de dijk. Komt werkgever Reed Elsevier misschien nog extra over de brug? Om zo de pijn te verlichten? SPEO-directeur Fokko Covers laat het ons begin volgend jaar weten.

We naderen het eind van dit jaar. Is er nog hoop dat de aangekondigde korting van 3,3% niet nodig is of misschien minder wordt?

De dekkingsgraad van SPEO heeft zich het afgelopen jaar licht hersteld tot 91% per eind oktober. Dit mede dankzij een positief rendement op de beleggingen van ongeveer 7% tot op heden. Dit is echter onvoldoende om de toename van de pensioenverplichtingen te compenseren. Dit betekent dat SPEO inmiddels flink achterloopt op het herstelplan. Daarmee is de kans groot dat de 3,3% korting per 1 april 2013 noodzakelijk zal zijn, hoe vervelend wij dat ook vinden.

Kan de werkgever dit nog ten goede doen keren?

Het bestuur is op het ogenblik intensief in overleg met de werkgever om te zoeken naar een andere

oplossing. Zodra wij hier meer over weten zullen wij dat aan de deelnemers melden.

Heeft de hogere rekenrente iets geholpen?

De hogere rekenrente heeft iets geholpen, in het geval van SPEO ongeveer 3%-punt. Hoewel dit de pijn iets verzacht, is het echter onvoldoende om het korten op aanspraken te voorkomen.

Zou de korting in de loop van volgend jaar zelfs nog hoger kunnen worden?

Als de dekkingsgraad zich niet verder herstelt, kan niet uitgesloten worden dat het fonds moet overgaan tot aanvullende kortingsmaatregelen. Deze zullen waarschijnlijk per 1 april 2014 doorgevoerd moeten worden.

Fokko Covers:

Medio februari definitief besluit

de rente en van de toename van de levensverwachting. De daling van de rente hangt samen met de eurocrisis en de slechte economische vooruitzichten. Dit leidt ertoe dat SPEO op het ogenblik veel meer geld moet reserveren voor de toekomstige pensioenen. Daar komt de toename van de levensverwachting bovenop, die de afgelopen jaren heeft geleid tot een ophoging van de pensioenvoorziening met ongeveer 8%. Zonder deze effecten zou SPEO nu grotendeels hersteld zijn.

Wanneer en hoe krijgen werknemers en gepensioneerden het definitieve besluit te horen?

Het definitieve besluit moet volgend jaar medio februari genomen worden. De deelnemers zullen zo spoedig mogelijk per brief worden geïnformeerd. Uiteraard zullen wij ook toelichting geven op onze website.

Is er nog veel onduidelijk over hoe de nieuwe pensioenregels voor het fonds gaan uitpakken?

Ik ben bang dat we nog een aantal jaren van onzekerheid tegemoet gaan. Inmiddels is duidelijk dat de invoering van een nieuw pensioenstelsel wordt doorgeschoven naar 2015. Hoe het stelsel uitpakt voor de huidige deelnemers is met name afhankelijk van de wijze waarop met de reeds opgebouwde rechten omgegaan gaat worden. We zullen daar nog een tijd op moeten wachten.

VGEO-bestuur en de redactie van deze Nieuwsbrief wensen alle leden fijne feestdagen en een gezond 2013 toe.

IN DIT NUMMER

Ouderen kunnen met minder toe	2	Wat vindt u daar nou van?	5
Zonder internet tel je niet mee	3	Pensioen nominaal of reëel?	6
Overheid weet gepensioneerden te vinden	4	Nic van Rossum: Dwars in ruste	7
Pensioengeld rendeert	5	Bestuurslid afgewezen door DNB	8

Hogere dekkingsgraden

Door de nieuwe rekenrente is de dekkingsgraad van pensioenfondsen in september gemiddeld met 3,5 procent gestegen, blijkt uit onderzoek van Het Financieel Dagblad onder de grootste fondsen. Zij beheren samen negentig pro-

cent van het Nederlandse pensioenvermogen. SPEO behaalde eind september met 94,2% (oktober 91%) tot nog toe zijn hoogste dekkingsgraad van dit jaar. Dat was toen altijd nog zo'n 18% onder het vereiste minimum.

Planbureau: Ouderen kunnen wel met minder toe

Ouderen kunnen wel met wat minder toe. Dat is ongeveer de kern van een recente studie door het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP). AOW'ers komen steeds makkelijker rond met hun geld. Deze conclusies komen de coalitie goed uit, gezien de fiscale kortingen die zij voor een grote groep AOW'ers in petto heeft.

Het SCP-rapport relateert op meer manieren de maatschappelijke ophef over de dreigende aanslag op inkomens van AOW'ers. Zo constateert het SCP onder meer dat bij ouderen nu eenmaal de financiële behoeften dalen. Als voorbeeld wordt genoemd een 75-jarige die met ongeveer vijf procent minder inkomen dan tien jaar daarvoor, net zo tevreden is.

Volgens onderzoeker Arjen Soete heerst onterecht het idee dat ouderen hun inkomen op peil willen houden. In feite betekent volgens hem een gelijkblijvend inkomen voor ouderen een hoger welvaartsniveau. Soete baseert zijn conclusies op enquête.

Onder werkenden daarentegen blijkt dat zij steeds meer moeite hebben de eindjes aan elkaar te knopen. Als belangrijke verschillen met werkenden wijst hij er op dat ouderen de kinderen de deur uit hebben, het huis zo goed als afbetaald is en de sociale kring kleiner is. Ouderen bouwen volgens hem enorme vermogens op die misschien niet nodig blijken te zijn. 'Zo sparen we mogelijk te veel. Geld dat via erfenissen overgaat naar andere generaties.'

De huidige gepensioneerden staan er volgens hem veel gunstiger voor wat betreft hun vroegere pensioenopbouw en huidige uitkering dan de werkenden van nu.

Een stereotiep mediabeeld van ouderen

HOOFDREDACTIE: Harry Nijhuis **REDACTIE:** Ton Boogers
BIJDRAGEN: Ben Brouwer **VORMGEVING:** Jos Wachelder
BIJDRAGEN: Nic van Rossum, Hildegund Spaargaren
REDACTIEADRES: Veenweg 21a, 7055 BP Heelweg, Tel.: (0315) 24 14 72
E-MAIL: harwil@planet.nl **WEBSITE:** www.vgeo.nl

VRAGEN OF MEDEDELINGEN? Als er veranderingen optreden, bijvoorbeeld door verhuizing of overlijden, kunt u dit kenbaar maken bij onze penningmeester Ben Brouwer, Bastinglaan 54, 7006 EL Doetinchem. Tel.: (0314) 333528
E-mail: penningmeester@vgeo.nl
Voor zaken betreffende bestuur en organisatie kunt u contact opnemen met Chris Ankersmit Asterlaan 32, 2111 BJ Aerdenhout. Tel.: (023) 5246042
E-mail: chrisankersmit@planet.nl

COMMENTAAR

Bezuinigen

Waar gaat het heen met onze koopkracht!? Bezuinigen moet kunnen. De tijd van „Het kan niet op” is voorbij. Wie hoopte dat het feest nooit eindigde zit nu met de kater. De één wel meer dan de ander. Want de 'rijkere' ouderen zijn ontdekt als een groep waar nog wat te halen valt voor de belastinggaarder. Dit wordt ondersteund door een recent onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (Zie Planbureau: Ouderen kunnen wel met minder toe).

Niettemin wordt de hand angstvallig op de knip gehouden. Je weet immers niet wat je nog te wachten staat. Zoals een korting op de pensioenuitkering volgend jaar. Maar de overheid vindt het weer niet leuk dat de gekorte consument bezuinigt. Want zo gaat de groei nog meer uit onze economie. En dan moeten allerlei te optimistisch prognoses weer worden bijgesteld. Erger nog, dan moet er nog meer bezuinigd worden... En dan...? Dan ziet de overheid in dat er op bezuinigen ook bezuinigd kan worden.

Een zwaar 'staatsexamen'

Gealarmeerd door de crisis in pensioenland stelt de Nederlandsche Bank aan bestuursleden van pensioenfondsen inmiddels zeer hoge kwaliteitseisen. Op bestuurlijk en academisch niveau. Daar weet SPEO-bestuurslid Jaap Kuipers, tevens VGEO-bestuurslid, over mee praten. Hij slaagde voor dit pittige examen. Zijn plaatsvervanger C. van Duuren zakte. Wij, de gepensioneerden, moeten dus opnieuw onze stem uitbrengen voor een plaatsvervanger. Jaap Kuipers werd op aanbeveling door VGEO in het SPEO-bestuur gekozen.

De 'voorselectie' die de VGEO toepaste, bleek geen overbodige luxe. Als VGEO-bestuursleden verbaasden wij ons al over de simpele eisen die SPEO aan nieuwe bestuursleden stelde. Als een tandarts die alleen maar hoeft te weten hoeveel tanden en kiezen iemand in zijn mond heeft. Het gevolg was dat onverwacht veel gepensioneerden zich kandidaat stelden. Terwijl al was aangekondigd dat de Nederlandsche Bank hoge kwaliteitseisen ging stellen. Waar moet dit heen? Vermoedelijk dwingt DNB pensioenbesturen zo dure betaalde krachten in te huren. Of dat een vooruitgang is zal blijken.

Harry Nijhuis

LIDMAATSCHAP EN CONTRIBUTIE VGEO-leden betalen jaarlijks € 14,- contributie. Een vrijwillige verhoging van deze bedragen wordt zeer op prijs gesteld.
Contributie s.v.p. overmaken op postrekening 100802
t.n.v. Vereniging van Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen, Doetinchem.
Nadere informatie Ben Brouwer Tel.: (0314) 333528 E-mail: penningmeester@vgeo.nl

DE VOLGENDE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT BEGIN MAART 2013.
KOPIJ MOET UITERLIJK 23 FEBRUARI BINNEN ZIJN.

ES ELSEVIER SENIOREN NIEUWSBRIEF
NIEUWSBRIEF

Pensioenpot is geen grabbelton

Banken moeten de grote hypotheeklast zelf dragen en niet proberen deze door te schuiven naar de pensioensector. "De pensioenpot is geen grabbelton," vindt directeur Roelie van Wijk van het Groningse TKP- investments. Dit is een middelgrote pensioenbelegger met €16 miljard onder beheer en grote klanten zoals pensioenfondsen KPN en Post-nl.

Van Wijk reageert hiermee op een oproep van politiek en banken. VNO-NCW-voorman Bernard Wientjes spoorde in augustus pensioenfondsen aan hypotheek van banken op te kopen. Dat zou de kredietverlening aan bedrijven ten goede komen. „Als er een probleem is bij banken, los je dat niet op door een alternatieve geldschieder te zoeken,” vindt Van Wijk. „Als de crisis iets heeft geleerd, dan is het dat gecon-

directeur Roelie van Wijk

centreerde risico's in moeilijk verhandelbare instrumenten gevaarlijk zijn. Dat risico moet een prijs hebben.

De vraag is of de bv Nederland bereid is dat te betalen of dat het liefdewerk oud papier is. Daarnaast hebben banken een groot aantal mensen in dienst om goed te bepalen wat ze financieren. De meeste pensioen-

fondsbesturen hebben dat niet tot hun beschikking, dus je kunt ze niet vragen dezelfde afweging te maken. Bovendien moeten pensioenfondsen doen waar ze voor zijn opgezet: de deelnemers een welvaartsvast pensioen bieden. Overigens hebben pensioenfondsen hun belang in Nederlandse staatsobligaties behoorlijk verhoogd. De gedachte daarachter is onder meer dat als de euro klappt, we toch de gulden terugkrijgen. Dan is in ieder geval een deel van de beleggingen in dezelfde valuta als onze verplichtingen. Die grotere positie is ook goed voor de bv Nederland," aldus Van Wijk.

Niet aantrekkelijk

De praktijk wijst overigens al uit dat pensioenbeleggers niets voelen voor het kopen van extra Nederlandse hypotheek. Als belegging vinden ze dit niet aantrekkelijk genoeg. Pas als er hogere rendementen, een betere verhandelbaarheid of lagere risico's aan worden gekoppeld, staan de beleggers ervoor open. Daarover zijn ze nu in gesprek met banken.

Geef s.v.p. uw emailadres aan ons door!

Wij leven in een tijdperk waarin steeds meer wordt gecommuniceerd via de personal computer. Dit gaat sneller en goedkoper dan met traditioneel drukwerk. Daar hebben wij als gepensioneerden steeds meer mee te maken. Van de VGEO-leden gaf inmiddels iets minder dan één-derde zijn/haar email-adres aan ons door. Dit moeten er volgens ons meer zijn. Wij willen graag een zo compleet mogelijk beeld hebben. Daarom roepen wij leden die dit nog niet deden op om alsnog hun emailadres naar VGEO toe te mailen. U kunt dit doen naar de VGEO: penningmeester@vgeo.nl. Tot nog toe maakte VGEO geen gebruik van haar huidige emailbestand. Mocht dit zover komen dan zullen we daar pas na goed overleg uiterst behoedzaam mee omgaan. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat zich belangrijke ontwikkelingen voordoen op pensioengebied waarover wij onze leden zo snel mogelijk willen informeren of consulteren. Een andere mogelijkheid is dat u deze nieuwsbrief digitaal en dus sneller wordt toegezonden. Voor alle duidelijkheid, dit zijn slechts voorbeelden. Het VGEO-bestuur heeft hierover niets besloten. Wij willen graag eerst een goed beeld hebben van het aantal emailbezitters.

Zonder internet tel je minder mee

Je telt in deze maatschappij steeds minder mee als je geen computer (internet en mailbox) tot je beschikking hebt. Met name geldt dit voor bejaarden.

Zij missen daardoor ook voor hen belangrijke informatie. Bovendien wordt hun stem daardoor ook steeds minder gehoord. Onze eigen Stichting Pensioenfonds Elsevier Ondernemingen (SPEO) geeft daarvan ook een minder goed voorbeeld.

SPEO wil van werknemers en gepensioneerden weten hoe pensioenbewust zij zijn. Bovendien vragen ze hoe U denkt over de communicatie van SPEO? Elke deelnemer in het fonds, dus ook alle gepensioneerden, ontving een brief over dit onderzoek. Wie mee wilde doen aan dit onderzoek kon dit alleen via internet. Een nogal bizar onderzoek naar communicatie onder een groep deelnemers die voor een groot (wellicht zelfs overgroot) deel niet kan communiceren via internet.

Bij SPEO gaat men er van uit dat een gepensioneerde die niet zelf een personal computer heeft maar toch mee wil doen aan dit communicatieonderzoek altijd nog terecht kan bij een ander. Speciaal voor gepensioneerden een schriftelijke enquête houden vinden ze niet praktisch.

Het gevolg zal zijn dat dit onderzoek niet representatief is voor de communicatiebehoefte onder gepensioneerden die niet gebruik maken van internetcommunicatie. Het tegenovergestelde van wat men met dit onderzoek beoogt.

"Als de voortekenen niet bedriegen is er een revival van de ouderenemancipatie in Nederland."

Liane den Haan.
ANBO-directeur

SPEO Stichting Pensioenfonds Elsevier-Ondernemingen

Algemeen | Werknemers | Ex-werknemers | Gepensioneerden | English

Algemeen

- Organisatie SPEO
- Reglementen en statuten
- Dekkingsgraad
- Kortetermijnherstelplan
- Nieuwsbrieven
- Jaarverslagen
- Waardeoverdracht
- Adres en route
- Contact
- Links

Pensioenbijeenkomsten

SPEO organiseert op verschillende locaties in het land voor werknemers pensioenbijeenkomsten. In deze presentatie wordt de huidige financiële situatie van SPEO toegelicht en wordt uitgelegd welke gevolgen het regeerakkoord en pensioenwetgeving kunnen hebben op de toekomstige pensioenen. ... [Verder lezen »](#)

SPEO deelnemersonderzoek

SPEO is op dit moment bezig met een deelnemersonderzoek onder werknemers en gepensioneerden. Uit reacties is gebleken dat de opgegeven link niet altijd goed werkt als deze met de hand wordt ingetypt. Om het inloggen makkelijker te maken hebben wij onderstaand de linken naar het onderzoek opgenomen... [Verder lezen »](#)

Contact

Radarweg 29, 23ste etage
4016 NK ROTTERDAM

Ontwikkeling dekkingsgraad De dekkingsgraad van het fonds is per eind september uitgekomen op 94% (eind augustus: 90%). De stijging van de dekkingsgraad is met name een gevolg van de introductie van een nieuwe rekenmethode. Op basis hiervan worden fondsen rekenen met een hogere re...

Overheid weet gepensioneerden te vinden

Na het politieke fiasco van de zorgkosten creëert de coalitie voor gepensioneerden een nieuwe zorg. Echtparen met AOW en een aanvullend pensioen kunnen er maandelijks honderden euro's bij inschieten. Ze zijn ontdekt als groep die wel wat extra missen kan. Afhankelijk van hun aanvullende pensioenhoogte kunnen ze worden gekort van min 26 euro tot min 467 euro (zie tabel). Alleenstaanden worden niet gespaard.

Veel 65-plussers worden zwaar getroffen. Vooral de groep die geld gespaard heeft voor een aanvullend pensioen moet stevig inleveren. Een echtpaar dat AOW ontvangt en daarnaast een pensioen heeft van 20.000 euro per jaar, levert volgens het Nibud 8,5 procent koopkracht in. Dit komt maandelijks neer op 239 euro minder inkomen. Dat is fors meer dan in het eerste regeerakkoord. Alleen ouderen met slechts AOW gaan er licht op voor-

uit: 1,1 procent voor echtparen en 2,3 procent voor alleenstaanden. Let wel: De mogelijke korting op pensioenen volgend jaar is hier nog niet in doorberekend. De aangekondigde maatregelen leiden inmiddels tot een forse opmars van de ouderenpartij '50-plus'. Volgens recente peilingen door Maurice de Hond zou meer dan 10 procent van de kiezers van 50 jaar en ouder nu op deze partij stemmen.

Doorrekening NIBUD koopkrachtverandering 2012-2017

	Verandering in koopkracht	euro's per maand
Alleenstaande 65+, AOW + € 0	+1,1%	+19
Alleenstaande 65+, AOW + € 2500	-0,2%	-3
Alleenstaande 65+, AOW + € 7500	-3,3%	-53
Alleenstaande 65+, AOW + € 10000	-5,8%	-101
Alleenstaande 65+, AOW + € 20000	-9,2%	-201
Echtpaar 65+, AOW + € 0	+1,1%	+19
Echtpaar 65+, AOW + € 5000 & AOW + € 0	-1,3%	-26
Echtpaar 65+, AOW + € 10000 & AOW + € 0	-5,3%	-119
Echtpaar 65+, AOW + € 20000 & AOW + € 0	-8,5%	-239
Echtpaar 65+, AOW + € 5000 & AOW + € 2500	-1,7%	-37
Echtpaar 65+, AOW + € 10000 & AOW + € 5000	-6,9%	-179
Echtpaar 65+, AOW + € 20000 & AOW + € 10000	-9,4%	-323
Echtpaar 65+, AOW + € 30000 & AOW + € 10000	-10,1%	-393
Echtpaar 65+, AOW + € 60000 & AOW + € 0	-10,4%	-467

Oudere kan overwaarde huis niet benutten

Veel ouderen kunnen de overwaarde van hun huis niet benutten volgens De Volkskrant. Deze bericht over de problemen van ouderen met het verzilveren van de overwaarde van hun woning. Ook de overheid lijkt dit nu serieus te nemen en heeft een 'Taskforce Verzilveren' in het leven geroepen, waarin naast het ministerie van Binnenlandse Zaken onder meer de Vereniging Eigen Huis, Achmea, pensioenfondshebbers en de CSO (samenwerkingsverband van NVOG, PCOB, Unie KBO en NOOM) zitting hebben.

De samenwerking in CSO gaat door

Met ingang van 1 januari 2013 wordt de belangenbehartiging voor alle ouderen in Nederland als CSO voortgezet. De NVOG, waarbij ook de VGEO is aangesloten, is volop bezig het proces van verandering van de CSO mede vorm te geven. De overheidssubsidie is dan wel vervallen, maar de in de CSO opgebouwde kennis en kunde blijven beschikbaar voor de belangenbehartiging van ouderen.

Veranderen kost tijd. Maar de CSO-partners (PCOB, Unie KBO, NOOM en NVOG) werken gezamenlijk en vol overtuiging aan het versterken van de CSO als betrouwbare en invloedrijke speler in de politieke en maatschappelijke krachtsverhoudingen. De zorgvuldige planning van dit veranderingsproces geeft aan dat medio december 2012 door de CSO-partners besluiten over de implementatie worden genomen.

Eén op drie gepensioneerden heeft moeite rond te komen

In totaal heeft 43 procent van de gepensioneerden problemen de eindjes aan elkaar te knopen, zo blijkt uit onderzoek van financieel toezichthouder AFM. Een klein deel beschikt nog over genoeg vermogen of heeft zijn pensioen aangevuld.

31 Procent van de gepensioneerden moet bezuinigen of een beroep doen op de bijstand, dan wel op zorg- of huurtoeslagen. Uit cijfers van het Nibud, het nationaal instituut voor budgetvoorlichting, komt een soortgelijk beeld naar voren: circa 30 procent van de gepensioneerden heeft het moeilijk tot zeer moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen.

Ouderenorganisatie ANBO herkent dit beeld. "Heel veel mensen met AOW en een klein pensioen hebben het zwaar en krijgen het zwaarder", zegt woordvoerder Renée de Vries. Ze wijst op de naderende kortingen van veel pensioenen en op het feit dat de uitkeringen al een tijd niet meer worden aangepast aan de prijsstijgingen. "Dit is zorgwekkend en schrijnend", zegt ze. Volgens de ANBO beschikken de meeste Nederlanders over een pensioen van

10.000 euro bruto per jaar. "Dat is dus 800 euro per maand. Daar komt AOW bij, maar gaat belasting af. Dat is geen vetpot", aldus directeur Liane den Haan.

Liane den Haan.

„We pleiten er als 50Plus voor dat ook de AOW'ers gecompenseerd worden voor hun koopkrachtverlies.”

Henk Krol.

fractieleider van 50Plus in de Tweede Kamer.

„Het ergste wat je kan doen in Nederland is iemand in zijn verworven rechten aantasten, dan raak je mensen in de ziel.”

Sywert van Lienden.
Econoom

Pensioengeld rendeert 10,8%

De grootste vijf pensioenfondsen behaalden dit jaar over de eerste drie kwartalen een rendement van gemiddeld 10,8%. Er is een stijgend vertrouwen op de financiële markten dat een weg wordt gevonden uit de eurocrisis.

Dat bleek bij hun publicatie van de cijfers over het derde kwartaal. Over heel 2011 behaalden de vijf pensioenfondsen gemiddeld een rendement van 7,6%. “Het gaat dit jaar vooral een stuk beter met aandelenbeleggingen,” zegt Ronald Wuijster van APG, het bedrijf dat het pensioengeld belegt voor ABP. “Dat komt doordat er wereldwijd een geloof is dat de economische groei uiteindelijk weer gaat aantrekken. De aandelenmarkten hebben in 2011 een enorme klap gehad van de eurocrisis, maar inmiddels is de paniek weggeëbd en herstellen markten zich weer.” Wuijster constateert wel dat de situatie van Spanje nu niet fundamenteel anders is dan een jaar geleden. “Maar de psychologie is beter. Duitsland lijkt de weerstand tegen het geven van steun te hebben opgegeven. Aan het beleggingsrendement ligt het in ieder geval niet dat pensioenfondsen onder water staan. Binnenkort ronden we een onderzoek af naar het gemiddelde rendement van 1993 tot 2013. Zoals het er nu uit ziet, komt dit uit op 7,2%.”

Lage rente

De lage rente blijft een nijpend probleem volgens Jan Willem van Oostveen van pensioenfonds Zorg en Welzijn. “Het invoeren van de aangepaste rekenrente voor pensioenfondsen neemt niet weg dat de rente vanaf het begin van het jaar gedaald is. Dat komt doordat er een grote vlucht is naar veilige beleggingen. Zelfs 10,8% rendement kan het effect van zo’n rentedaling op de verplichtingen niet geheel opvangen.”

Wat vindt u daar nou van?

Hebben ouderen minder geld nodig?

“Met het groeien der jaren hebben ouderen minder geld nodig. Daardoor zijn ze sneller tevreden ook als ze gekort worden.” Een nogal opzienbarend onderzoek onder ouderen door het Sociaal en Cultureel Planbureau zou dit uitwijzen. De door ons geïnterviewden zijn het hier gedeeltelijk mee eens.

D.H. Huis, Voorburg

“Daar ben ik het mee eens. Maar wanneer je voelt dat je minder nodig hebt, hangt van het beginpunt af. (In de studie wordt 75 jaar als gemiddelde genoemd, red.) Ik ben nu 90 jaar oud, en wij gaan minder met vakantie. Wij hebben nu meer hulp in de tuin en in de huishouding nodig. Ik klim niet meer zo snel op een ladder. Ik heb het artikel in de NRC ook gelezen en ik ben het daarmee eens. Ik heb nu meer dan € 1.000 voor het werk in de tuin en €180 per vier weken voor het werk in de huishouding nodig, maar wij gaan niet meer met vakantie. Je krijgt dus een verschuiving van uitgaven.”

A.J.M. ten Hoope, Heiloo

“Als voorzitter van de ouderenbond in Heiloo vind ik dat discutabel, hoewel het wel enigszins juist is. Het percentage mensen dat dit zo voelt, loopt op naarmate

men ouder wordt. Het hangt vooral ook van je mobiliteit af. Bij gezonde ouderen loopt het bestedingspatroon gewoon door. Het lage armoede-percentage (armoede 2,6% onder de 65-plussers volgens het SCP red.) klopt ook wel. Mensen die alleen maar AOW hebben haken bij activiteiten af en zeggen hun lidmaatschap van de ouderenbond af.”

Mevr. Korswagen, Amsterdam

“Hier ben ik het niet mee eens. Ik vind niet dat ik minder nodig heb, misschien kleding, maar anders niet. Als ik gekort wordt op mijn inkomen, zal ik dat overigens niet zo voelen. Ik heb naast mijn AOW en mijn pensioen nog een derde bron van inkomen. Ik zal wel wat minder overhouden maar dat vind ik niet zo erg. Dan hebben de erfgenamen maar wat minder. Dat is dan jammer.”

Mevr. Riet-Britton, Loenen a.d. Vecht

“Ik ben het er niet mee eens dat ouderen minder nodig hebben. Ik doe nu dingen, waar ik vroeger geen tijd voor had. Straks kan het misschien niet meer, als mijn gezondheid achteruit gaat. Ik voel de kortingen niet echt, want ik kom nog rond. In principe ben ik het wel met de strekking van de studie eens.”

De interviews zijn gehouden op 21 november 2012 door Hildegund Spaargaren

Pensioenfondsen maken vaart met geven kosteninzicht

Pensioenfondsen maken de kosten van beleggingstransacties sneller inzichtelijk dan de pensioensector verwachtte. Van de totale jaarlijkse premiebijdrage van €30 miljard gaat €5 miljard op aan kosten.

Onder grote politieke druk kwam brancheorganisatie ‘Pensioenfederatie’ vorig jaar met een richtlijn om de kosten transparant te maken. De Pensioenfederatie liet fondsen onderzoeken die samen 91% van het totale Nederlandse pensioenvermogen beheren. Inzicht in de kosten die fondsen maken, is van groot belang, omdat de kosten een grote invloed kunnen hebben op het pensioenvermogen. Een besparing van 1% op de kosten resulteert op lange termijn in een toename van het vermogen met 30% volgens het actuariële adviesbureau Lane, Clark & Peacock.

Tussen fondsen van gelijke grootte blijken grote kostenverschillen te bestaan. Zo bedragen bij het ene

fonds met 13000 deelnemers de kosten per deelnemer 51 euro en bij het andere 533 euro.

Pensioenfondsen zijn overigens niet één op één vergelijkbaar. Zo zijn er verschillen in actief en passief beleggingsbeleid. SPEO behoort tot de laatste categorie. De gemiddelde leeftijd van deelnemers speelt ook een rol. Bij een relatief jong deelnemersbestand wordt vaak gewaagder belegd.

Soorten kosten

De kosten die pensioenfondsen maken zijn divers. Het gaat om uitvoeringskosten (administratie- controle- en advieskosten) kosten voor het vermogensbeheer en kosten voor beleggingstransacties. Uitgesplitst bedroegen de uitvoeringskosten volgens het onderzoek de afgelopen drie jaar gemiddeld 1,1 miljard euro. Dit zou neerkomen op 134 euro per deelnemer. De grootste kostenpost is vermogensbeheer. Die worden dit jaar geschat op drie miljard euro. Daar komen dan nog

de transactiekosten bij van circa 1 miljard euro.

Risicobeheer

Een belangrijk controlemechanisme op vermogensbeheer van fondsen is het risicobeheer. De Nederlandse Bank (DNB) stuurt er op aan dat fondsen dit risicobeheer apart gaan uitbesteden. Voorheen kozen ze veelal voor één partij die dit deed. Een vermogensbeheerder kreeg dan een fiduciair mandaat om het geld bij andere beheerders te beleggen. De Nederlandse pensioenfondsen kiezen er nu steeds vaker voor om uitvoeringstaken uit te besteden aan verschillende vermogensbeheerders. Spreiding van risico’s dus.

**PENSIOEN
FEDERATIE**
FEDERATION OF THE DUTCH PENSION FUNDS

Het Actuarieel Genootschap (AG) gaf een nieuwe prognose voor de sterfte (levensverwachting) af. Daaruit blijkt dat de levensverwachting opnieuw is toegenomen. Omdat pensioenfondsen dit moeten doorberekenen is dit weer een aanslag op de dekkingsgraad.

De pensioenkorting van het opgeheven pensioenfonds Cultuur wordt gedeeltelijk ongedaan gemaakt. Deelnemers krijgen met terugwerkende kracht drie procentpunt van de aanvankelijke pensioenverlaging van 7% terug.

De wetenschappelijke denktank van de VVD, de Teldersstichting, wil dat de wettelijke plicht tot pensioensparen komt te vervallen. Volgens de stichting is dit gebrek aan keuzevrijheid 'onverenigbaar' met het liberale gedachtengoed. Nederlanders zouden zelf moeten weten bij welk pensioenfonds of welke verzekeraar zij zich willen aansluiten, hoeveel pensioen zij willen sparen en of zij wel hoe dan ook geld opzij willen leggen voor hun

oudedagsvoorziening.

Jongeren sparen plotseling als gekken voor hun oude dag. Ze zijn bezorgd over later, door de pensioenkortingen en het politieke debat over langer doorwerken. Dat concludeert het ING economisch bureau. Meer dan een kwart van de jongeren is vast van plan geld opzij te leggen.

Het Nederlandse pensioenfonds Zorg & Welzijn heeft een klinkende overwinning geboekt op Wall Street. Bank of America, een van de grootste banken in de Verenigde Staten, betaalt een groep beleggers, waaronder dus Zorg en Welzijn, de lieve som van 1.867 miljard euro.

Als pensioenfonds ABP moet korten op de pensioenen van ambtenaren, zal er ook worden gekort op pensioenen van ministers en parlementariërs. Dat is het gevolg van een wijziging van de pensioenregeling voor politieke ambtsdragers waarmee de ministerraad akkoord is gegaan.

Blijft ons pensioen nominaal of wordt het reëel? Overheid vraagt pensioenfondsen om ingrijpende antwoorden

Pensioenfondsen moeten al nadenken over het mogelijk invoeren van een nieuw pensioencontract. Kiezen ze voor het huidige nominale contract of stappen ze over op een zogenoemd reëel contract? Of wordt het iets van beide? De gedachtenvorming bij SPEO moet op gang komen.

De overheid probeert fondsen via regelgeving over te doen stappen naar een 'reëel pensioencontract'. Wat hiervan het reële voordeel is ten opzichte van het huidige nominale contract blijft onderwerp van discussie. Pensioenadviseurs die zich er in verdiept hebben, wagen zelfs te spreken van een 'wassen neus'. Een evenwichtige verdeling van kosten en baten ten behoeve van werknemers en gepensioneerden blijft namelijk hoe dan ook een onverbidelijke voorwaarde voor pensioenfondsen. Zowel onder een nominaal als reëel contract.

Aandelen of obligaties

Je kunt de keuzes die gemaakt moeten worden vergelijken met die voor een zekere pensioenuitkering in de vorm van een obligatie (nominaal contract) of voor een aandeel dat fluctueert maar naar verwachting hoger uitpakt (reëel contract). Welk risico willen de deelnemers nemen? Voelen gepensioneerden meer voor het eerste en werknemers, met een lange beleggingstermijn voor zich, voor het laatste? Misschien is er ook nog een tussenoplossing.

Ergens tussen obligaties en aandelen in. Zo kan een reëel contract ook minder rigide worden ingevuld door een buffer aan te leggen. Die wordt dan bijgevoerd als er meer rendement op beleggingen wordt behaald dan nodig is om daarmee de beoogde indexatie te financieren. In jaren van laag rendement kan dan uit die buffer worden bijgepast.

Dilemma

Pensioenfondsen, zoals SPEO, en hun bestuurs- en medezeggenschapsorganen worden met dit soort dilemma's geconfronteerd. Het Centraal Plan Bureau schat in dat een reëel contract een licht voordeel heeft voor oudere generaties. Waarschijnlijk omdat hun pensioenuitkeringen dan jaarlijks systematisch mee gaan met loonsverhogingen of de consumentenindex. Voor alle duidelijkheid proberen wij de verschillen tussen beide contracten weer te geven.

Wat is een nominaal pensioen?

Het huidige nominale pensioen kent een fundamenteel verschil met het reële contract. Het biedt meer ze-

kerheid over de te verwachten pensioenuitkering. De hoogte daarvan is met een hoge mate van zekerheid (97,5%) gelijk aan de verwachting van het pensioenfonds. Als het huidige nominale contract wordt voortgezet worden hogere eisen aan de buffers gesteld.

Bij een nominaal contract gaat rendement voor indexatie. Dit houdt in 'voorwaardelijke indexatie'. Pas als de dekkingsgraad hoog genoeg wordt gevonden ontvangen SPEO-gepensioneerden een aanvulling op hun pensioenuitkering. In dit geval gebaseerd op de loonsverhoging die binnen de bedrijfstak CAO van de uitgeverij is overeengekomen. Is er in een jaar geen loonsverhoging dan er is dus hoe dan ook geen recht op indexatie. Bij voldoende dekkingsgraad kan die achterstallige indexatie worden ingehaald. Het korten van pensioenen wordt pas in uiterste nood (ook dus bij werknemers) toegepast om op de vereiste dekkingsgraad te komen. Bij een reëel contract wordt het korten eerder en vaker toegepast als beleidsinstrument.

Wat is een reëel contract?

Een reëel contract heeft als voordeel dat jaarlijks consequent wordt geïndexeerd. In dit geval gaat indexatie van het pensioen dus voor

de rendementsaanpassing. De prijs daarvan is dat de uiteindelijke pensioenuitkering niet langer vrijwel zeker kan worden gesteld zoals bij een nominaal contract. Die reële uitkering kan dus mee maar ook tegen zitten.

Bij een reëel contract hoort een risicovoller beleggingsbeleid. Een pensioenfonds hoeft in dit geval immers geen nominale aanspraak zeker te stellen. Voor werknemers met een verre uitkeringshorizon lijkt dit op termijn beter uit te zullen pakken. Bovendien mag bij een reëel contract rekening worden gehouden met een risico-opslag. Dit is gunstig bij het vaststellen van de kostendeckende pensioenpremie die werkgever en werknemer afdragen aan een fonds.

Een deel van het verwachte rendement op beleggingen mag namelijk al worden doorberekend. De druk op verhoging van de pensioenpremie neemt daardoor af. Een belangrijk pluspunt zowel voor de werknemers als de werkgever. Niet in de laatste plaats voor de overheid zelf, als grootste werkgever van dit land.

Nic van Rossum: Dwars in ruste

Overheidsdienaren dienen de bureaucratie, niet de burger

Ofschoon het nieuwe kabinet steunt op een meerderheid van de kiezers, althans op de stemmers op de twee partijen die de coalitie gevormd hebben, zijn de klachten over de kloof tussen kiezer en gekozene eerder toe dan afgenomen. De meeste burgers hebben geen contact met de politici in Den Haag en nauwelijks met de provinciale en gemeentelijke politici. Hun contacten met de overheid lopen via de ambtenaren, ook wel 'overheidsdienaren' genoemd.

Dat zijn ze dan ook: ambtenaren dienen de overheid, niet de burger. Als de burger zich onheus of onrechtvaardig behandeld voelt, krijgt hij nauwelijks gehoor bij de gekozen gemeenteraadsleden die zich achter de wethouder verschuilen, die op zijn beurt door zijn ambtenaren in de wurggreep wordt gehouden. Zodat de burger in arren moede zijn recht moet zoeken bij de nationale ombudsman en dat is een uiterst lange, hobbelige weg, slechts begaanbaar voor de monomane doorzetter.

Wat ik maar wil zeggen is: de echte kloof tussen overheid en burger is niet die met de politiek maar met de ambtenarij. Iedereen die daar mee te maken heeft gehad, weet dat Nederlandse ambtenaren vaak hooghartig en arrogant zijn en weinig begrip hebben voor de wensen en noden van de gewone burger. De goeden niet te na gesproken, hoor je daarbij te zeggen. Tussen haakjes: de houding van de Nederlandse ambtenaar is heilig vergeleken bij die van de fonctionnaire civil in Frankrijk die zich qua kennis van de wet torenhoog verheven acht boven het gepeupel.

Wij wonen al ruim tien jaar semipermanent in Zuid-Frankrijk, want wij verblijven per jaar een week of tien in ons moederland, vooral wegens kinderen, kleinkinderen en zelfs twee achterkleinkinderen. Dus heb je behoefte aan een pied à terre in Nederland. Wij kochten in 2009 een appartementje in Utrecht op onze naam en adres in Frankrijk. Als eigenaar van dat pand behoort je ozb en rioolrechten te betalen, maar we hoorden een paar jaar niks niemendal van de gemeente Utrecht.

Dus schreef ik op 30 augustus van dit jaar de gemeente Utrecht aan met de mededeling dat wij de

eigenaren zijn van pand X (kadastraal bekend etc.), dat onze Utrechtse bureaus al drie jaar ozb betalen en dat wij op ons Franse adres wel diverse aanslagen van het waterschap hebben ontvangen met vermelding van woz-waarde en al. "Zijn wij als in Frankrijk wonende eigenaren niet belastingplichtig of is er een hiaat in uw gemeentelijke administratie?", vroeg ik beleefd.

Op 7 september jl. ontvingen wij van het 'klantcontactcentrum' van de gemeente Utrecht het volgende kale bericht zonder enige toevoeging: "Eind deze maand ontvangt u aanslagen ozb en rioolrechten over 2010, 2011, en 2012. Deze waren niet eerder opgelegd, mogelijk doordat uw adres in Frankrijk bij ons niet bekend was." Verder niks.

Ik schoot in de kolere en schreef terug: "In uw antwoord geen aanhef, geen naam van de afzender of de verantwoordelijke ambtenaar. Ook geen verontschuldiging voor het feit dat u, in tegenstelling tot het waterschap, zich onvoldoende hebt geïnformeerd bij het kadaster. Laat staan een compliment voor een fatsoenlijk en oppassend burger die zich aanmeldt om alsjeblieft belasting te mogen betalen. Alleen de smoes 'mogelijk doordat uw adres in Frankrijk ons niet bekend was'. Natuurlijk wel de koude aankondiging dat ik eendaags een aantal aanslagen zal ontvangen. Is de onpersoonlijke kilheid van bureaucraat Aleid Wolfsen inmiddels in het gehele gemeentelijke apparaat geïnfiltreerd? Of is er nog een fractie menselijkheid over? Gaarne een reactie van mens tot mens door een persoon van vlees en bloed."

Op deze brief kwam geen letter reactie. Inmiddels zijn er wel een aantal betalingstermijnen van mijn rekening afgeschreven. Pas wanneer je dergelijke wanstaltige correspondentie voorlegt aan tv-programma's zoals 'radar' of 'Datkanniewaarzijn' is men mogelijk bereid te reageren. Voor het overige: een vriend van mij, ex-ambtenaar, onthulde: weet je hoe dat soort brieven wordt behandeld? Die hangen ze schaterlachend aan het prikbord: "Kijk weer zo'n idioot."

Reacties: n.van.rossum@wanadoo.fr

SPEO scoort ongunstig met kosten

SPEO scoort ongunstig met haar uitvoerings- en advieskosten. Zowel in absolute zin als relatief ten opzichte van een vergelijkbare groep andere pensioenfondsen. Dit blijkt uit een vergelijkend onderzoek van de jaarverslagen van 29 pensioenfondsen over de jaren 2008, 2009, 2010.

Dit onderzoek richtte zich op kleine en middelgrote pensioenfondsen. De bijkomende kosten van het vermogensbeheer zijn buiten beschouwing gelaten. Die kosten laten zich, volgens het onderzoek, onderling moeilijk vergelijken. Genoemde kosten komen overigens niet ten laste van de pensioenopbouw en uitkeringen aan werknemers en gepensioneerden. Ze worden namelijk gedragen door werkgever Reed Elsevier. Gezien dit gegeven ziet de Raad van deelnemers geen aanleiding om aan te dringen op een kostenbesparende actie. De totale kosten bedroegen gemiddeld over genoemde jaren 2.126.000 euro. In procent van het beheerde vermogen 0,39%. De hoogste gemeten kosten bij andere fondsen bedroegen 0,95% van het beheerde vermogen en de laagste 0,09%.

Gouden tijden

Het zijn gouden tijden voor de adviesbranche, van actuarissen tot crisiscommunicatiebedrijfjes stelt financieel-economisch redacteur Menno Tamminga vast in NRC. "Zij zijn de wegbereiders voor de professionele pensioenbestuurders, technocraten zo u wilt." Zij nemen het volgens hem over van de belangenbehartigers. "Financiële technocraten die het heft in handen nemen zijn niet per se een verrijking. In de financiële wereld hebben de professionele managers zichzelf de afgelopen jaren zonder gêne in diskrediet gebracht (bankencrisis, bonuscultuur, klantverraad)," aldus Tamminga in zijn commentaar.

Wat betekent de ultimate forward rate (UFR)?

In het nieuwe pensioenbestel wordt gedacht aan een nieuwe vorm van renteberekening. Dit is de zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR). Deze komt dan in de plaats van de Swap-rente. Dat is het lage rentetarief waartegen grote banken elkaar geld lenen en dat al een tijdlang kunstmatig laag wordt gehouden.

Met dit lage swaptarief moeten pensioenfondsen hun verplichtingen voor de komende 20 jaar berekenen. Het gevolg hiervan was tot nog toe een lage dekkingsgraad. De nieuwe UFR moet die dekkingsgraad gaan opvijzelen. Dit is echter maar betrekkelijk en begint pas mee te tellen voor pensioenverplichtingen die 20 jaar tot 60 jaar verder liggen. De huidige en nabije pensioenontvangers profiteren hier de komende 20 jaar dus betrekkelijk weinig van. De dekkingsgraad zal er op korte termijn hooguit enkele procenten hoger door worden. Naar verluidt drie tot vier procentpunt. De UFR is gebaseerd op een historisch berekende reële rente van 2,2% en een jaarlijkse inflatie van 2,2%. Samen wordt dat dus pas te zijner tijd maximaal 4,4%.

Enkele feiten op een rij

- De rendementen die vrijwel alle pensioenfondsen realiseren, zijn veel hoger dan de lage rente waarmee zij hun verplichtingen moeten berekenen. Ondanks de opeenvolgende crisissen.
- Vanwege de lage (swap)rente worden de pensioenen al jaren niet meer geïndexeerd.
- Werknemers en werkgevers hoeven geen kostendekkende premie te betalen. Pensioenfondsen moeten dus op een andere manier aan hun geld zien te komen. Het eigenbelang van de overheid als grootste werkgever zal hieraan niet vreemd zijn.
- De overheid plaatst fondsen voor de keuze om hun richtleeftijd voor het uitkeren van pensioenen te verhogen naar 67 jaar of te bezuinigen op de pensioenopbouw.

Nieuwe website elsevierconnect

Voor wie geïnteresseerd is in ontwikkelingen bij Elsevier Science bestaat sinds kort de website elsevierconnect. Deze wordt regelmatig geactualiseerd. De link is: www.elsevierconnect.com.

Bestuurslid gepensioneerd afgevoerd door DNB

Het door de gepensioneerd van Reed Elsevier verkozen plaatsvervangende bestuurslid C.J.W. van Duuren is 'afgevoerd' door de Nederlandsche Bank. Hij was na Jaap Kuipers met de meeste stemmen gekozen om zitting te nemen in het bestuur van pensioenfonds SPEO. Er moet nu extra moeite worden gedaan om een goede vervanger voor hem te vinden.

Jaap Kuipers, voorgedragen door de VGEO, als opvolger van Ab Pouwels, kwam wel door het examen. Van Duuren bleek echter niet te voldoen aan de zeer streng geworden kwaliteitseisen van De Nederlandsche Bank (DNB). (Zie ook ons commentaar) Van Duuren was financieel-economisch redacteur van Elsevier Weekblad en in de jaren 80 ook al eens bestuurslid van SPEO namens werknemers.

Vervangen

De macht van DNB gaat in dit opzicht inmiddels ver. Zij heeft de afgelopen maanden een aantal grote pensioenfondsen zelfs al verzocht hun zittende bestuurders gedeeltelijk te vervangen door specialisten aldus Abvakabo FNV. Zowel werknemers- als werkgeversorganisaties zijn bezorgd over dit beleid en schreven een brandbrief aan de informateurs Henk Kamp en Wouter Bos. Volgens de organisaties lijkt het erop dat pensioenfondsen als het aan DNB ligt, worden bestuurd op de wijze waarop dat gebeurt bij banken en verzekeraars. De ondertekenaars van de brandbrief, onder meer GGZ Nederland, CNV Publieke Zaken en de brancheorganisatie van zorgondernemers Actiz, willen het vermogensbeheer van de fondsen niet overlaten aan deskundigen die 'geen enkele binding hebben met werkgevers, werknemers en gepensioneerden'.

IN MEMORIAM

De volgende leden zijn ons ontvallen: mevr. T.A. Ragetlie, Haarlem F.H.A. Bruggeman, Castricum

WELKOM Als nieuw lid heten wij van harte welkom: D. de Bruin, Steenderen H.Smeitink, Zelhem